

Monumentnummer*: 510452

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 17 november 1999
Kadaster deel/nr 82683/166

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Gersloot	Heerenveen	Fryslân

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Tjalleberd	L			230

Omschrijving**

Inleiding

Het WOONHUIS voor de machinist van het vm. poldergemaal werd in 1915 in Overgangsarchitectuur gebouwd. Het woonhuis ligt op een ruim eigen erf, met de voorgevel georiënteerd op en ten noorden van het vm. gemaal van de veenpolder. De hoofdvorm is zeer eenvoudig en traditioneel; de ornamentiek bevat enkele elementen ontleend aan de Vernieuwingsstijl en de Chaletstijl. Het later bijgebouwde houten schuurtje valt buiten de bescherming van rijkswege.

Omschrijving

Het woonhuis heeft een rechthoekige plattegrond met een vierkante aanbouw aan de noordwestzijde. Het woonhuis bestaat uit één bouwlaag onder een overstekend zadeldak belegd met sneldekpannen; de blokgoten rustend op eenvoudige klampen. De aangebouwde bijkeuken is onder plat dak met een omgaande bakgoot op eenvoudige klampen. Uit de voet van het westelijk dakschild rijst een hoge gemetselde schoorsteen op die met stangen aan de nok is bevestigd. De gevels zijn opgetrokken in bruine bakstenen, verlevendigd met rode strengpersbakstenen banden en segmentbogen boven de H-vensters. De H-vensters hebben bruin geglaazuurde bakstenen afzaten, een segmentboog met kunststenen aanzetstenen en met een bepleisterd trommelveld voorzien van een decoratie in reliëf; het kozijnhout is gebiljoend. Het dakoverstek wordt aan beide topgevels afgesloten door een decoratief sierspant met hangen zaag-werk en bekroond met een eenvoudig versierde makelaar voorzien van gezaagde opzetstukjes. De westgevel van het woonhuis heeft een H-venster. De zuidgevel heeft twee H-vensters; een portiek onder segmentboog op de zuid-oosthoek met de houten voordeur. Naast de portiek is een gedenksteen met het opschrift: ANNA TRIP 10/9 1915. De wanden van het portiek zijn

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

beraapt met mortel waarin een tegelpatroon is geïmiteerd in een dambordpatroon van groen en geel; de vloer is zwart betegeld. In de topgevel is een drielichtvenster of zgn. melkmeisje met een bakstenen afzaat. De rode strengpersbakstenen banden zijn dunner en de segmentboogvormige rollaag overspant de gehele raampartij, zonder trommelveld. In de oostelijke zijgevel zijn twee H-vensters aan de noordelijke zijde aangebracht: de detaillering van het muurwerk en de vensters zijn als vorengemeld. De noordelijke achtergevel is gewijzigd als gevolg van een interne verbouwing: een klein venster ter plaatse van een dichtgezet venster en een nieuw venster. In beide gevallen is de detaillering in redelijke mate gerespecteerd. Het opgaand muurwerk en de geveltop worden optisch gescheiden door de bakgoot aan de gevel. De bijkeuken is een contemporaine aanbouw in bruine bakstenen met rode strengpersbakstenen banden en segmentbogen. In de noordgevel is een T-venster met zijlichten, in de zuidgevel een houten deur met bovenlicht: beide onder een gedrukte segmentboog met een gepleisterd trommelveld en kunststenen aanzetstenen. De westelijke zijgevel van de bijkeuken is blind.

Waardering

De machinistenwoning uit 1915 van het vm. poldergemaal is van algemeen cultuurhistorisch en architectonisch belang:

- vanwege de redelijke mate van belang van het object als uitdrukking van een landschappelijke ontwikkeling, te weten als machinistenwoning bij een gemaal,
- vanwege de redelijke mate van esthetische kwaliteit van het ontwerp,
- vanwege de toepassing van bijzondere ornamentiek ontleend aan de chaletstijl,
- vanwege de hoge kwaliteit van de bebouwing en de historisch ruimtelijke relatie met de polder,
- vanwege de hoge kwaliteit van de bebouwing en de historisch ruimtelijke relatie met het vm. gemaal waarmee het eertijds een complex vormde en waarvan het een essentieel onderdeel was,
- vanwege de redelijke mate van gaafheid van het exterieur.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Dienstwoning(K)

Functie

Machinistenwoning

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument